

La transició a la vida activa de l'alumnat amb barreres per a l'aprenentatge i la participació.

Grup de treball d'orientació

CURS 08-09

- Mar Viura
- Marta Buenvventura
- Núria Sisquella González
- Carme García Gombau
- Marga Carulla
- Ramona Moliné Escanilla
- Josep Rota
- Meritxell Font
- Glòria Ribera

Per accedir a la documentació elaborada pel Grup de treball d'orientació, envieu, si us plau, sol·licitud a l'adreça de correu: innovacio.ceb@gencat.cat

CONSIGNEU, SI US PLAU, AQUESTES DADES:

Persona interessada

Centre o entitat

Adreça electrònica a on us farem arribar la invitació d'accés

Càrrec, funció actual

Es recorda que aquesta documentació és fruit de la feina dels diferents grups de treball creats en el marc del Grup de Treball d'Orientació, i pot estar en fase d'elaboració, discussió o validació, tant en els seus aspectes formals com de contingut i plantejament.

INDEX**PAG.**

Presentació i justificació del document		3
1ª part: Algunes reflexions i propostes de millora		4
1-Concepte d'orientació. Marc teòric referencial	Marc teòric. Punts de partida. Reflexions	5,6
2-Treball amb família	Reflexions i aportacions de Marga Carulla (Servei d'Educació Inclusiva i Coordinació de Programes Transversals del Departament d'Educació).	7,8
3-Competències clau bàsiques per a la vida adulta	1-Reflexions. 2-Propostes. Com podem millorar alguns aspectes de la pràctica?	9,10,11
4-Treball en xarxa. Coordinació amb recursos externs	1-Reflexions. 2-Propostes. Com podem millorar alguns aspectes de la pràctica?	12,13
5-Acompanyament-guiatge	1-Reflexions. 2-Propostes. Com podem millorar alguns aspectes de la pràctica?	14-18
6-Pràctiques. Aprenentatge vivenciat. Durant l'ESO. Durant l'etapa formativa	1-Reflexions. 2-Propostes. Com podem millorar alguns aspectes de la pràctica?	19-21
7-Recursos del centre (Organització interna del centre, espai-temps, professionals, materials...).	1-Reflexions. 2-Propostes. Com podem millorar alguns aspectes de la pràctica?	22
2ª part. Recull de bones pràctiques		23
1-Bones pràctiques al Centre d'Educació Especial La Ginesta	1-L'orientació al centre La Ginesta amb l'alumnat d'ESO. 2-L'orientació al centre la Ginesta amb l'alumnat del programa de formació per a la transició a la vida adulta (TVA)	24-27
2-Bones pràctiques en la transició escola-treball al Centre d'Educació Especial Pont del Dragó.	1-Col.laboració amb les famílies per l'orientació i derivació. 2-Col.laboració i coordinació amb especialistes externs. 3-Col.laboració amb xarxes de treball per la transició a la vida laboral/adulta 4-Col.laboració i suport a les pràctiques en empreses.	28-30
3- Bones pràctiques en el programa Pla Jove del Consorci d'Educació de Barcelona	L'acompanyament de joves en el procés de transició escola-treball en el Pla Jove. (Pla de treball específic per l'alumnat amb barreres per a l'aprenentatge i la participació)	32-37
4-Bones pràctiques del Centre d'educació Especial i Centre de dia Vil.la Joana	1-Introducció. 2-Bones pràctiques en el treball de competències bàsiques durant l'ESO. 3-Bones pràctiques respecte a la sortida.	38-40
3a part. Guia de recursos	1-Esquema de recursos. 2-Guia de recursos d'orientació, formació i inserció.	41-45
Conclusions finals i propostes.	Propostes de continuïtat del grup de treball . Definició de noves línies de treball.	47

La transició a la vida activa de l'alumnat amb barreres per a l'aprenentatge participatiu

PRESENTACIÓ I JUSTIFICACIÓ

Aquest dossier és el resultat d'una posada en comú entre diferents professionals de l'educació vinculats a l'àmbit de l'educació especial i als processos d'orientació i transició al món del treball. Es el resultat d'un treball d'anàlisi de la situació actual, d'un recull de bones pràctiques i de propostes de millora, per tal d'avançar en alguns aspectes relacionats amb la transició a la vida activa d'aquests alumnes i en la seva inclusió social i laboral al món ordinari, contribuint per tant a, reduir barreres per a l'aprenentatge i la participació.

El punt de partida, ha estat les conclusions de la Jornada d'Orientació Acadèmica i Professional realitzada durant el mes de maig de 2008, en la que es proposava la creació d'un grup de treball d'orientació amb l'objectiu de treballar en la millora d'aspectes de la pràctica, estratègies de treball en els centres educatius i reforçar processos de transició.

Des de l'inici de la tasca del grup, es manifesta la necessitat de treballar formant un subgrup de treball per tal d'atendre l'especificitat que comporta l'orientació i l'acompanyament dels alumnes amb necessitats educatives especials i les seves famílies.

L'objectiu inicial ha estat definir que entenem per orientació i com creiem que s'ha de treballar l'acompanyament d'aquests joves, partint de reflexions i bones pràctiques existents, i enmarcades en una cultura de la inclusió i de metodologies de suport a les necessitats educatives especials.

El document presenta tres parts:

Una primera part dedicada a exposar **reflexions, plantejaments i propostes de millora** al voltant de set temes que considerem aspectes "clau" (i que per tant hi dediquem un capítol o bloc temàtic per a cada un d'ells) en els processos d'orientació i acompanyament de joves en la transició a la vida activa, especialment per aquells alumnes amb barreres per a l'aprenentatge i la participació.

La segona part, s'ha dedicat a presentar un recull **de bones pràctiques** i experiències diverses que poden ajudar a donar a conèixer metodologies de treball i a definir nous procediments d'intervenció que poden servir de referència o model.

En la tercera part, hem decidit mostrar una petita **guia de recursos**, fent un recull de recursos tant de tipus formatiu (tipologies de formació postobligatòria, itineraris formatius...), com de serveis, entitats o institucions que treballen en l'àmbit de la inserció laboral.

L'anàlisi i les reflexions que se'n deriven del treball del grup ajuden a constatar algunes dificultats que hi trobem en la pràctica diària. Davant aquestes "barreres" o dificultats cal identificar necessitats de nous recursos, fer propostes de millora i plantejar noves línies de treball per a la continuïtat d'aquest grup de cara al curs vinent, com una oportunitat per aprofundir en alguns aspectes que en aquests moments considerem prioritaris per avançar en coherència amb un model d'educació inclusiva.

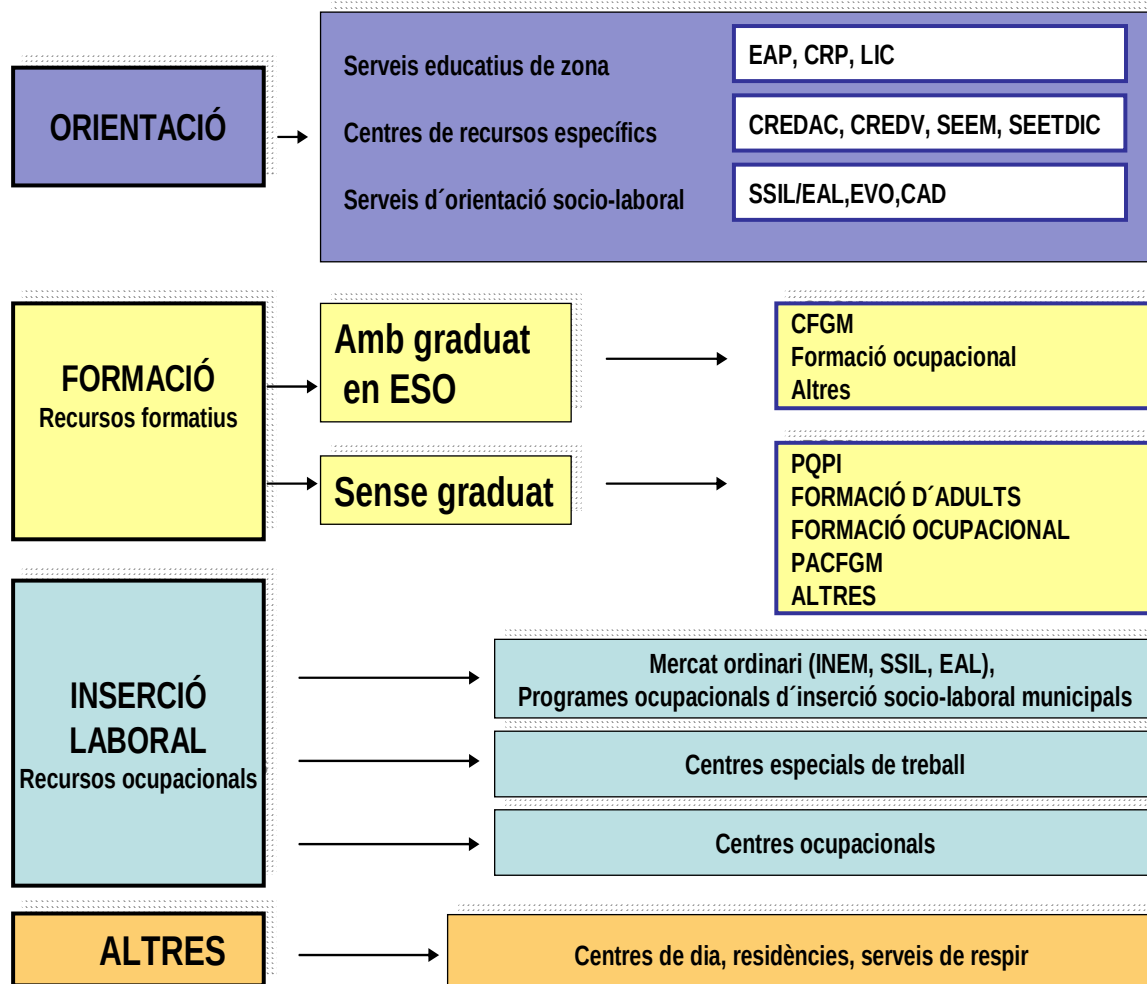
1A PART

Algunes reflexions i propostes de millora

1-Concepte d'orientació. Marc teòric referencial
2-Treball amb família
3-Competències clau bàsiques per a la vida adulta
4-Treball en xarxa. Coordinació amb recursos externs
5-Acompanyament-guiatge
6-Pràctiques. Aprenentatge vivenciat. Durant l'ESO. Durant l'etapa formativa
7-Recursos del centre (Organització interna del centre, espai-temps, professionals, materials...).

ESQUEMA-MAPA DE RECURSOS

RECURSOS PER A LA TRANSICIÓ A LA VIDA ACTIVA PER A PERSONES AMB DIFICULTATS PER CONTINUAR LA SEVA FORMACIÓ O ACCEDIR A RECURSOS OCUPACIONALS

GUÍA DE RECURSOS PER A LA TRANSICIÓ A LA VIDA ACTIVA PER A PERSONES AMB DIFICULTATS PER CONTINUAR LA SEVA FORMACIÓ O ACCEDIR A RECURSOS OCUPACIONALS

RECURSOS DURANT L'EDUCACIÓ OBLIGATÒRIA

RECURSOS INTERNS AL CENTRE:

- ✓ PAT: Projecte d'orientació del centre,
- ✓ TVA. Programes de transició a la vida adulta.
- ✓ Diversificació curricular

SERVEIS EDUCATIUS D'ORIENTACIÓ I ASSESSORAMENT EXTERNS AL CENTRE

Serveis educatius de zona: Equips multiprofessionals que actuen de manera integrada, per donar suport a la realització efectiva del projecte educatiu dels centres i dels projectes educatius de zona i s'adrecen al professorat i als centres d'ensenyament obligatori no universitari d'una zona geogràfica educativa determinada.

- ✓ EAP. Equips d'assessorament i orientació psicopedagògica
- ✓ CRP. Centres de recursos pedagògics
- ✓ LIC. Equips d'assessorament en llengua i cohesió social

Centres de recursos educatius específics: Els serveis educatius específics donen suport a l'activitat pedagògica dels centres en la seva actuació amb l'alumnat amb discapacitats específiques que interfereixen en el seu desenvolupament personal, social i curricular. A més a més, donen atenció directa i orientació a aquest alumnat i a llurs famílies.

- ✓ CREDAC per l'alumnat amb greus trastorns d'audició, llenguatge i/o comunicació.
- ✓ CREDV (en col.laboració amb l'ONCE) per l'alumnat amb ceguesa o greus trastorns de visió.
- ✓ SEEM. Servei d'atenció a alumnes amb trastorns motòrics i d'accessibilitat.
- ✓ SEETDIC. Servei d'atenció a l'alumnat amb trastorns generalitzats del desenvolupament i trastorns de conducta

Altres serveis de suport a l'orientació i transició al món del treball:

- ✓ Pla jove
- ✓ Projecte de vida professional
- ✓ Projecte Èxit
- ✓ Xarxa de Punts d'informació juvenil (PIJ)

SERVEIS COMPLEMENTARIS

CAD (Centre d'Atenció a les persones amb Disminució):

- Valora, qualifica i revisar el grau de disminució.
- Fa els dictàmens d'ingrés a Centres de Dia, Residències, etc.

EVO (Equip de valoració i orientació laboral):

- Determina la capacitat de rendiment laboral de les persones amb certificat de disminució.
- Orienta al servei més adequat.

SSIL / EAL (Servei de suport d'integració Laboral / Equip d'Assessorament Laboral):

Orientació, assessorament i suport per a l'integració en el mercat laboral ordinari. Aquest servei a **Barcelona** s'anomena **EAL**.

RECURSOS FORMATIUS

PQPI: Programes de qualificació professional inicial. Adquisició de competències de formació professional de nivell 1

CFGM. Cicles formatius de grau mitjà. Adquisició de competències de formació professional de nivell 2.

FORMACIÓ OCUPACIONAL

FORMACIÓ D'ADULTS: Graduat en ESO (GES) i preparació a proves d'accés.

ALTRES: Escoles taller, Projectes d'inserció socio-laboral.

RECURSOS OCUPACIONALS**Accés al treball ordinari amb suport:**

Hi tenen accés persones amb la valoració d'un grau de disminució i que poden desenvolupar un treball productiu ordinari.

- Cal tenir la valoració del **SSIL / EAL** (Servei social de suport a la integració laboral).

CET (Centre especial de treball):

- Són centres de treball remunerat dirigits a persones en edat laboral amb certificat de disminució igual o superior al 33%.
- És necessària la resolució de l'Equip de Valoració i Orientació laboral (EVO).

CO (Centre ocupacional):

- Són centres destinats a persones que no poden accedir a l'entorn laboral productiu i que alternen activitats d'ocupació no remunerada amb activitats que afavoreixin la seva integració social.
- Es divideixen en STO (servei de teràpia ocupacional): amb funcions d'ajustament personal i ocupació terapèutica, i SOI (servei ocupacional d'inserció): on es potencia més les activitats prelaborals.
- És imprescindible el certificat de l'Equip de Valoració Ocupacional (EVO)

ALTRES**SERVEI DE RESPIR:**

- centres d'atenció residencial, temporal i de curta estada amb la finalitat

- d'alliberar a les famílies de la dinàmica establerta en la quotidianitat.
- Persones amb certificat de disminució.

CENTRES DE DIA:

- Atenció assistencial diürna per persones amb manca d'independència personal que necessiten una atenció permanent i que no es poden beneficiar d'altres serveis.
- Població amb certificat de disminució.
- La sol·licitud s'ha de presentar al CAD de zona (els de titularitat pública).

PISOS I RESIDÈNCIES:

- Ambdós, són centres d'atenció continuada a la persona amb l'objectiu de garantir una bona qualitat de vida.
- Cal tenir Certificat de Disminució i necessitar d'una atenció i suport per a les activitats de la vida diària que, per raons familiars, socials o de localització geogràfica no es puguin tenir a casa seva.
- La sol·licitud s'ha de presentar al CAD de zona (titularitat pública). No cal certificat de l'EVO.

PROPOSTES DE LÍNEES DE TREBALL

Proposta de línees de treball per a la continuïtat del grup de cara al curs vinent:

1. **L'ús del propi document de treball com a base per continuar treballant:** Fer arribar les nostres reflexions i propostes a diferents professionals, centres, entitats o departaments de diferents institucions públiques utilitzant el document de treball final d'aquest curs com a base per transformant-lo si cal i elaborant altres documents (dossier, guia, articles...) segons convingui. Proposta de fer arribar el document a centres d'educació especial i alguns professionals que podrien estar interessats en formar part del grup de treball durant el curs vinent
2. **Experiència del tastet d'oficis i la diversificació curricular durant l'última etapa de l'ESO com a eina per a la orientació** que dona la possibilitat que els alumnes puguin fer pràctiques, ampliar experiències i vivenciar diferents situacions que els apropin al món laboral ordinari. Necessitat de conèixer més concretament aquesta experiència per tal de

valorar de quina manera es pot adaptar o fer “encaixar” en el projecte d’alguns centres d’educació especial.

Alguns models previs:

- ✓ Experiències de diversificació curricular i tastet d’oficis en diferents centres des del Consorci d’Educació de Barcelona (Programa Èxit).
- ✓ Experiència de tastet d’oficis en un IES de Terrassa. Caldria ampliar informació.

3. **El suport i les adaptacions curriculars en la post-obligatòria ordinària.** Es detecten dificultats en la transició dels joves de necessitats educatives especials a estudis post-obligatoris ordinaris (CFGM i PQPI). Cal exposar dubtes i preocupacions a la inspecció d’educació, necessitat de crear un procediment, un model...en l’acompanyament del jove i la família, les possibles adaptacions curriculars i el seguiment durant aquesta etapa formativa, l’acreditació de competències...
4. **Explorar perfils:** La necessitat d’explorar i proposar perfils nous o ocupacions i de definir les seves competències per tal d’obrir un ventall de possibilitats ocupacionals més ampli per els joves amb especials dificultats.

5.- Ampliació guia de recursos.

6.- PQPI: Trobar noves fórmules per millorar i ampliar l’oferta formativa de PQPI públics amb possibilitats d’adaptacions a la ciutat de Barcelona.

No hi ha oferta formativa de PQPI públics amb possibilitats d’adaptacions a la ciutat de Barcelona . El jove que finalitza formació en centre públic tant si és ordinari com d’educació especial no té continuïtat formativa en la post-obligatòria pública amb garantia d’adaptacions. Cal trobar noves fórmules per tal d’obrir possibilitats de PQPI a BCN. Experiències de formació PQPI amb adaptacions a Hospitalet. Treball de competències a mida. Interès per part del grup de conèixer aquesta experiència ja que podria servir de model per BCN.